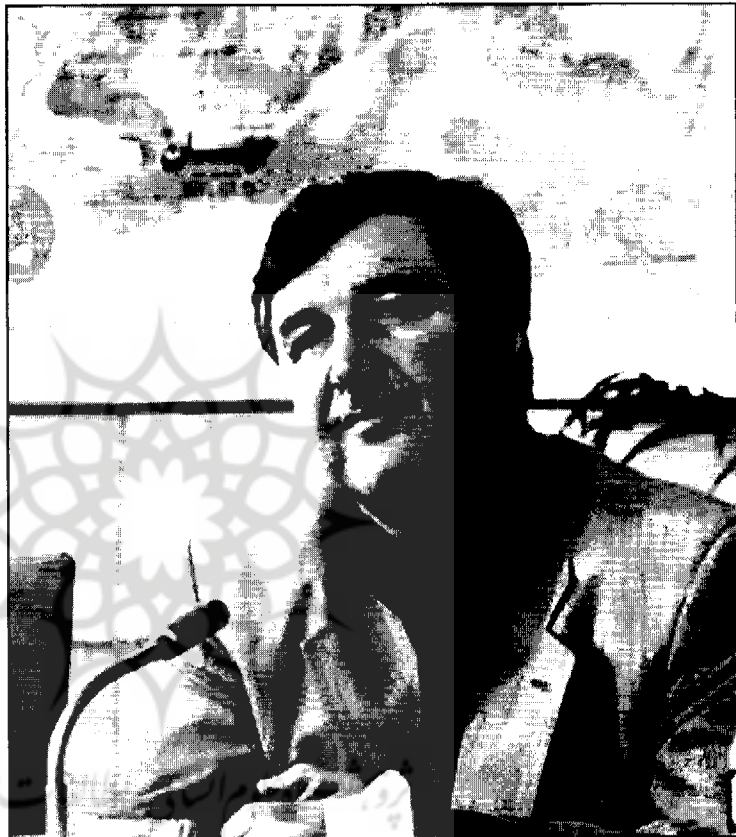

متخصصان را برای مدیریت سهام عدالت به کار می‌گیریم

گفت‌وگو با رئیس دبیرخانه توزیع سهام عدالت

سروش خسروی

اشاره: غلامرضا حیدری کردزنگنه چند ماهی است که بار دیگر به حوالی شهرک قدس (غرب) بازگشته او این بار چند صد متر آن سوتر از سازمان امور مالیاتی، اداره سازمانی را برعهده گرفته که به قول خودش هر کس پا به آنجا گذاشته با دستانی پر از پرونده و مشکل بازگشته است. کردزنگنه، امیدوار است موفقیت چشمگیر دوران مدیریت در سازمان امور مالیاتی را با اجرای موفق طرح سهام عدالت پیوند بزنند. او می‌گوید هر چند این کار در ابتدا شتابزده آغاز شد اما اکنون همه چیز روی روال پیش می‌رود. رئیس هیأت عامل سازمان خصوصی‌سازی بنا به ماهیت کارش در حال حاضر رئیس هیأت مدیره کارگزاری سهام عدالت و در عین حال رئیس دبیرخانه توزیع سهام عدالت است. بنابراین همه راه‌ها در اجرای طرح سهام عدالت به او ختم می‌شود. او در گفت‌وگوی پیش‌رو برای اولین بار جزئیات جالب توجهی از سازوکار و نحوه مدیریت طرح سهام عدالت را بازگو می‌کند.

وزارت اقتصاد سختگویی سهام عدالت شده است، در عین حال به بقیه افراد تأکید شده از انجام مصاحبه‌های غیر کارشناسی خودداری کنند

* با مسئولان استانی که به‌طور مرتب درباره سهام عدالت گفت‌وگو و مصاحبه می‌کنند و در بسیاری اوقات اطلاعات غلط ارایه می‌دهند، در چنین رویکردی چه برخوردی خواهد شد؟

البته شاید آن بندگان خدا از موضوع چندان مطلع نباشند، بنابراین باید این تصمیم به‌نحوی به اطلاع عموم رسانده شود تا از این پس همه کارها از طریق دبیرخانه سهام عدالت ساماندهی شود.

اظهار نظر می‌پردازند وجود دارد و جالب آن‌که بسیاری از این مراجع و مسئولانی که در این باره به گفت‌وگو با رسانه‌ها می‌پردازند، اطلاعات غلط به جامعه منعکس می‌کنند می‌توانم در این حوزه به مدیران میانی استان‌ها، مسئولان بلندپایه استانی، مسئولان وزارتخانه‌های تعاون، رفاه و اقتصاد اشاره کنم. آیا در این زمینه مشکلی احساس نکرده‌اید؟

این موضوع تا حدی درست است، مسائلی از این دست حتی به دولت منتقل و در جلسه هیأت وزیران مطرح شده است. آن‌طور که من شنیده‌ام قرار شد فقط وزیر اقتصاد و سازمان خصوصی‌سازی به عنوان دبیرخانه سهام عدالت در حوزه اطلاع‌رسانی سهام عدالت با رسانه‌ها گفت‌وگو کند در حقیقت حوزه

* چرا مفهوم سهام عدالت تا این حد در جامعه گنگ مانده، آیا دلایل این موضوع ارزیابی شده است؟

به اعتقاد من این مفهوم نیاز به فرهنگ‌سازی دارد، هیچ شکی در نیاز ما به اطلاع‌رسانی بیشتر وجود ندارد، اما توجه داشته باشید، عرضه سهام عدالت ابتکار جدیدی است و با توجه به ابعاد وسیع آن هنوز زوایای موضوع برای مردم روشن نیست. هر کار تازه‌ای به مرور و با استمرار جای خود را در جامعه باز می‌کند. فرهنگ دفعاتاً در جامعه نفوذ نمی‌یابد، بلکه باید منتظر ماند تا کارها گام‌به‌گام و به تدریج پیش رود.

* نوعی پراکندگی در مراجع مختلفی که درباره سهام عدالت صحبت می‌کنند و به

عکس از حسن قائمی

قرار شد فقط وزیر اقتصاد و سازمان خصوصی سازی به عنوان دبیرخانه سهام عدالت در حوزه اطلاع رسانی سهام عدالت با رسانه ها گفت و گو کنند در حقیقت حوزه وزارت اقتصاد سخنگوی سهام عدالت شده است، در عین حال به بقیه افراد تاکید شده از انجام مصاحبه های غیر کارشناسی خودداری کنند.

سهام شرکت های چادرملو، سیمان کارون و وجود دارد پتروشیمی شیراز بوده است.

* آیا نام شرکت هایی که باید به سبد شرکت کارگزاری سهام عدالت اضافه شوند مشخص است؟

همه شرکت های دولتی از قابلیت عرضه در این سبد برخوردارند و مشکلی از نظر تعداد سهام قابل واگذاری نداریم. طبق برنامه ریزی انجام شده، در هر یک از ۲۶ استان باقی مانده، که شرکت تعاونی سهام عدالت تشکیل و مشمولان طرح شناسایی و اعلام شود، ستاد مرکزی طرح سهام عدالت آماده واگذاری سهام است.

* از جمله مؤلفه های مهم در تصمیم گیری برای خرید یا فروش سهام در بورس

* مکانیزم کار چگونه بوده است؟

این سهام همان طور که خود شما اشاره کردید، در سبد کارگزاری سهام عدالت قرار دارد. پس از آن سهام کارگزاری را به تعاونی های استانی واگذار می کنند. به معنای دیگر مردم به طور مستقیم سهامدار مثلاً سه شرکت یاد شده نیستند

* به عبارت دیگر مردم سهامدار تعاونی ها هستند؟

دقیقاً و در این میان تعاونی ها سهامدار کارگزاری سهام عدالت هستند و در سبد سهام، کارگزاری سهام شرکت های مزبور

ببینید، وقتی کالایی نظیر خودرو، گوشی تلفن همراه، یخچال و نظایر آن را می خریم در کنارش کاتالوگ یا کتابچه ای را دریافت می کنیم که در آن نحوه استفاده از آن کالا نوشته شده، چرا کنار کالای مالی به نام سهام عدالت چنین کتابچه ای عرضه نمی شود؟

* البته این فقط بخشی از کار است، در بخش دیگر به نظر می رسد دبیرخانه سهام عدالت باید خود برنامه ای مدون برای ارائه اطلاعات مستمر به مردم در دست داشته باشد، آیا غیر از آماری که به طور مداوم اعلام می شود، در حوزه ارائه اطلاعاتی که منجر به فرهنگ سازی می شود، برنامه مدونی در دست دارید؟

برنامه مدون به آن شکلی که مدنظر شماست وجود ندارد ولی همواره تلاش کرده ایم در تریبون های مختلف بحث سهام عدالت را مطرح کنیم.

* ببینید، وقتی کالایی نظیر خودرو، گوشی تلفن همراه، یخچال و نظایر آن را می خریم در کنارش کاتالوگ یا کتابچه ای را دریافت می کنیم که در آن نحوه استفاده از آن کالا نوشته شده، چرا کنار کالای مالی به نام سهام عدالت چنین کتابچه ای عرضه نمی شود؟

در حال آماده سازی چنین کتابچه ای هستیم. در نظر داشتیم، منتظر بمانیم که همه ابعاد طرح مشخص شود و بر مبنای اطلاعات شفاف تری این کار را انجام دهیم. دبیرخانه سهام عدالت مشغول تنظیم جزوه ای به این منظور است. البته برای برخی مدیران استانی، وزیران و حتی برخی متخصصان دانشگاهی جزواتی تهیه شده ولی هنوز جزوه ای برای انتشار عمومی تدوین نشده است.

* زمانی برای این کار مشخص می کنید؟ فکر می کنم این کار ظرف یک ماه آینده انجام شود

* پس با توصیفی که شما ارائه دادید مجاز هستیم از شما درباره موضوعات مربوط به سهام عدالت پرسش کنیم. بله، من دبیر ستاد مرکزی توزیع سهام عدالت هستم

* پرسش اساسی که در حال حاضر ذهن بسیاری را به خود مشغول داشته این است که در سبد سهام عدالت، سهام چه شرکت هایی وجود دارد، برخی می گویند این سهام بدون پشتوانه واگذار شده است؟

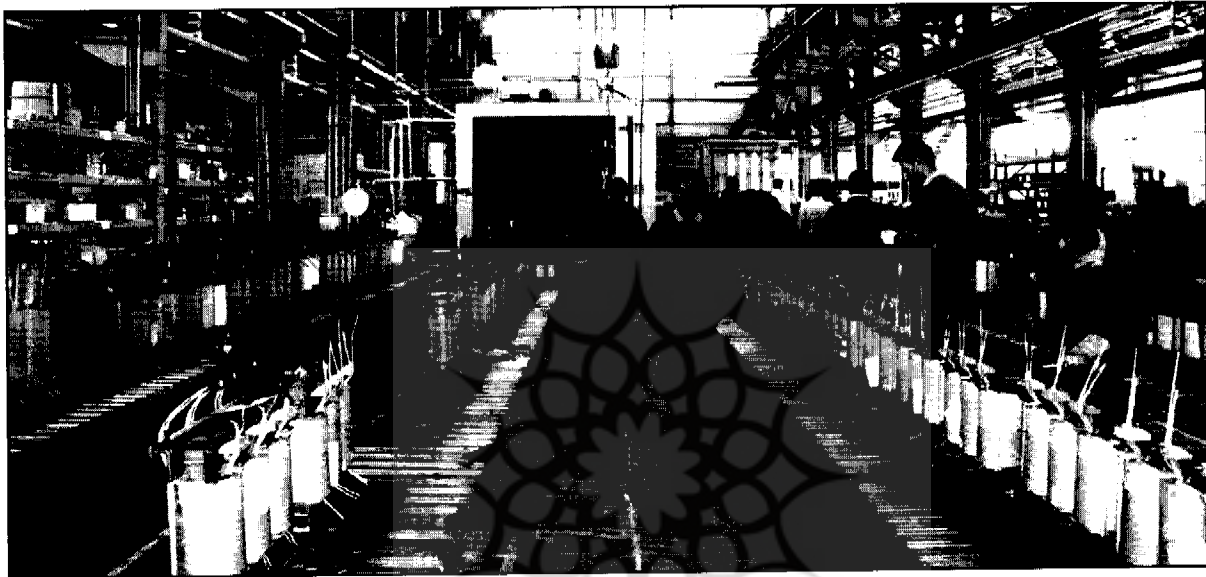
سهام بدون پشتوانه که معنا ندارد. مگر چنین چیزی امکان دارد. این موضوع را تکذیب می کنم، مسئله این طور نیست. سهام موجود در سبد سهام عدالت، تاکنون شامل بخشی از

منظورتان از مدیریت چیست...

* ببینید، قاعدتاً اگر مجموعه‌ای، مثلاً ۳۵ درصد سهام چادرمولو را در اختیار داشته باشد می‌تواند حداقل دو عضو هیأت مدیره در این شرکت منصوب کند، منظورم این است، چنین چیزی را چه کس قرار است هدایت کند؟ شرکت کارگزاری سهام عدالت با توجه به وکالتی که از تعاونی‌ها دریافت کرده در مجامع

همه شرکت‌های دولتی از قابلیت عرضه در این سبد برخوردارند و مشکلی از نظر تعداد سهام قابل واگذاری نداریم. طبق برنامه‌ریزی انجام شده، در هر یک از ۲۶ استان باقی‌مانده، که شرکت تعاونی سهام عدالت تشکیل و مشمولان طرح شناسایی و اعلام شود، ستاد مرکزی طرح سهام عدالت آماده واگذاری سهام است.

ترکیب مالکیت شرکت‌هاست؟ چرا نام شرکت‌هایی را که مشمول طرح سهام عدالت هستند و ترکیب مالکیت در آنها به تبع این موضوع تغییر می‌کند، به‌طور مشخص اعلام نمی‌شود، مثلاً الان چند درصد سهام چادرمولو در سبد سهام عدالت جای گرفته است. نام بقیه شرکت‌های مدنظر قرار نیست اعلام شود؟ عرض کردم، همه شرکت‌های دولتی قابل واگذاری در آینده، در سبد سهام عدالت

شرکت‌های حاضر در سبد سهام عدالت شرکت می‌کند و به وکالت از آنها اعمال نظر را می‌کند.

* فکر می‌کنم باز هم دچار مشکل شویم. سابقه مدیریت سازمان مالکیت سابق و سازمان خصوصی‌سازی فعلی در شرکت‌ها چندان درخشان نیست، فکر نمی‌کنید باز هم تاریخ تکرار شود؟ آیا آیین‌نامه‌ای برای اعمال مدیریت حرفه‌ای در شرکت‌های زیرمجموعه سبد سهام عدالت تدوین شده تا اعمال سلیقه‌ها به حداقل برسد؟ سعی‌مان این است که افرادی را در هیأت مدیره شرکت‌ها منصوب کنیم که از تخصص لازم برخوردار باشند. یقین داشته باشید به توانایی‌های افراد بیش از سایر جنبه‌ها توجه خواهیم کرد.

* الان کارگزاری سهام عدالت را چه مجموعه‌ای اداره می‌کند؟ وزارت اقتصاد، سازمان خصوصی‌سازی و

ما سهام شرکت‌های زیان‌ده را در سبد سهام عدالت واگذار نمی‌کنیم. فقط سهام شرکت‌های سودده در این طرح مدنظر هستند.

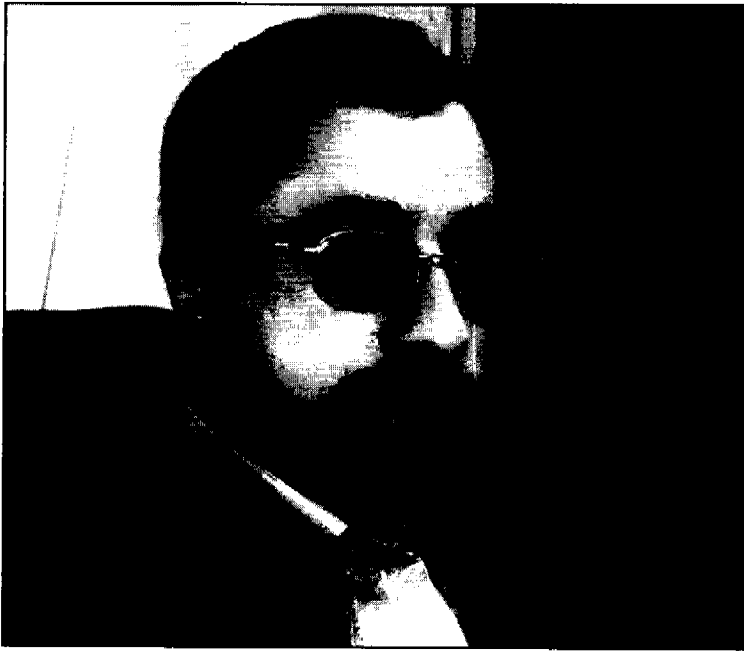
* سودی که در سال اول به هر نفر تعلق می‌گیرد چقدر تخمین زده می‌شود؟ سود سالانه هر یک از شرکت‌های عرضه شده در سبد سهام عدالت متفاوت است، بنابراین سود کل در پایان هر سال مالی محاسبه و پنج درصد آن بابت اقساط سهام عدالت کسر و بقیه برای توزیع بین سهامداران به شرکت‌های تعاونی پرداخت می‌شود.

* تکلیف مدیریت این سهام چگونه است؟ آیا کارگزاری سهام عدالت این وظیفه را برعهده می‌گیرد؟ هویت حقوقی این شرکت کارگزاری چیست؟ مدیر آن کیست؟

عرضه می‌شوند. * قاعدتاً شرکت‌های زیان‌ده وارد سبد نخواهند شد. این‌طور نیست؟ تأکید می‌کنم، ما سهام شرکت‌های زیان‌ده را در سبد سهام عدالت واگذار نمی‌کنیم. فقط سهام شرکت‌های سودده در این طرح مدنظر هستند.

* پرسش دیگری که مطرح می‌شود این است که آیا تعاونی‌های استانی از نظر ترکیب سبد دارایی‌ها با یکدیگر متفاوتند؟ یا این‌که در این حوزه نیز «عدالت» رعایت شده است؟

اتفاقاً به خاطر رعایت عدالت، سبدهای مختلف ایجاد نکرده‌ایم، بلکه سهام کل شرکت‌های قابل واگذاری در یک سبد قرار می‌گیرند. در نتیجه سود برای همه کشور و همه افرادی که سهام عدالت دریافت می‌کنند مساوی است. در نتیجه مشمولان استان‌ها با یکدیگر و گروه‌های مختلفی که در شمول طرح قرار می‌گیرند هیچ تفاوتی با هم ندارند.

رئیس هیأت مدیره بورس به تازگی پیشنهاد کرده، امکان خرید و فروش سهام عدالت در تالارهای منطقه‌ای بورس فراهم شود...

اتفاقاً این پیشنهاد از طرف ما هم مطرح شده و به صورت غیررسمی با دکتر صالح‌آبادی در این باره مذاکره کرده‌ایم و پیشنهاد کرده‌ایم تا تابلوهای خاص سهام عدالت در تالارهای بورس ایجاد شود، تا خرید و فروش سهام عدالت از این طریق انجام شود.

شرکت سرمایه‌گذاری خارجی، فعلاً در نقش مجمع کارگزاری سهام عدالت انجام وظیفه می‌کنند. برای هیأت مدیره هم، سه نفر را، سه مجموعه یاد شده معرفی کرده‌اند.

* مدیر عامل آن چطور؟

مدیر عامل شرکت کارگزاری سهام عدالت مشخص شده است.

* مدیر عامل چه کسی است؟

دکتر محمدجواد شیخ مدیر عامل است. او دارای مدرک دکترای حسابداری است و از مدیران موفق بوده و فردی شناخته شده در مجموعه مدیریت شرکت هاست. دکتر شیخ

قصد داریم لایحه خصوصی سازی را از دولت پس بگیریم. زیرا با توجه به سیاست‌های جدید دولت در حوزه خصوصی سازی و طرح سهام عدالت و مواردی از این دست و همچنین اعمال نظارت‌های لازم پس از واگذاری، به اعمال یکسری اصلاحات در لایحه قبلی نیاز داریم.

به عنوان مثال در نظر داریم برای کسانی که در جریان خرید سهام دولتی بهره‌وری شرکت‌ها را بالا می‌برند و سطح اشتغال را افزایش می‌دهند یکسری مشوق‌ها را در نظر بگیریم. ضمن این که به دنبال آن هستیم که واگذاری‌ها را به صورت غیر قطعی ادامه دهیم.

* پس به جز سهام عدالت سایر روش‌ها نیز کماکان مدنظر قرار خواهد داشت؟ بله، از همه روش‌های ترکیبی در واگذاری سهام دولتی استفاده خواهیم کرد. اتفاقاً تلاش کرده‌ایم روش‌های خصوصی سازی را متنوع‌تر سازیم تا از همه ابزارها برای خصوصی سازی استفاده کنیم.

* این روش‌های جدید چه هستند؟

از روش‌هایی چون اجاره، اجاره به شرط تملیک، پیمان مدیریت و سایر روش‌های مجاز در قانون استفاده خواهد شد. تاکنون متأسفانه از روش‌های محدودی استفاده شده بود ولی قصد داریم از این پس با متنوع کردن روش‌ها به روند خصوصی سازی سرعت دهیم.

به نوعی می‌توان گفت سهام عدالت، تلفیقی از سایر

الگوهای مشابه جهانی است. مثلاً محدودیتی که ما در خرید و فروش سهام اعمال کرده‌ایم، سنگاپوری‌ها و فرانسوی‌ها هم اجرا کرده‌اند. حتی فرانسوی‌ها برای کسانی که سهام خود را نگه می‌داشتند مشوق‌ها و جایزه‌هایی در نظر گرفتند. امیدواریم در آینده سایر کشورها از طرح سهام عدالت ایران الگو بگیرند.

علاوه بر این، عضو هیأت مدیره هم هست. خود من به عنوان رئیس هیأت مدیره فعالیت دارم و مهندس رضائیان نیز نایب رئیس هیأت مدیره کارگزاری سهام عدالت است.

* در مورد لایحه خصوصی سازی حرف‌های متفاوتی زده می‌شود اما ظاهراً قرار است به این لایحه درباره سهام عدالت بندهایی اضافه شود...

قصد داریم لایحه خصوصی سازی را از دولت پس بگیریم. زیرا با توجه به سیاست‌های جدید دولت در حوزه خصوصی سازی و طرح سهام عدالت و مواردی از این دست و همچنین اعمال نظارت‌های لازم پس از واگذاری، به اعمال یکسری اصلاحات در لایحه قبلی نیاز داریم. به عنوان مثال در نظر داریم برای کسانی که در جریان خرید سهام دولتی بهره‌وری شرکت‌ها را بالا می‌برند و سطح اشتغال را افزایش می‌دهند یکسری مشوق‌ها را در نظر بگیریم. ضمن این که به دنبال آن هستیم که واگذاری‌ها را به صورت غیر قطعی ادامه دهیم.

* منظور آن از واگذاری غیر قطعی چیست؟

یعنی این که برای دوره پس از واگذاری، یک مهلت سه ساله قرار دهیم تا اگر خریدار نسبت به اصلاح ساختار و افزایش سود و بهره‌وری اقدام کرد، مالکیت را به صورت قطعی و با اعمال مشوق‌هایی که اعلام کردم، به خریدار منتقل کنیم.

در استان‌های گلستان، چهارمحال و بختیاری، کرمان و خوزستان تعاونی‌های سهام عدالت تشکیل شده‌اند و به‌زودی سهام عدالت در آنها به مشمولان طرح واگذار می‌شود.

※ مناطق حاشیه تهران، از جمله محروم‌ترین مناطق ایران هستند برای آنها فکری نکرده‌اید؟

تهران با سایر استان‌ها هیچ فرقی ندارد، از آنجا که فقط گروه‌های مشمول طرح اعلام می‌شوند و تفکیک استانی به این مفهوم وجود ندارد. اگر مسئولان استان تهران، تعاونی سهام عدالت را سریع‌تر تشکیل دهند، به مشمولان طرح در این استان هم سهام عدالت واگذار خواهد شد.

※ به عنوان آخرین محث، الگوی شما در اجرای طرح سهام عدالت چه کشوری بوده است؟

برخی سعی دارند این طرح را با برنامه‌های اجرا شده در شرق اروپا و کوپن سهام مقایسه کنند، در حالی که مکانیزم سهام عدالت با روش واگذاری کوپن سهام در شرق اروپا بسیار متفاوت است.

※ یعنی ساخته و پرداخته خودتان است؟ بله، واقعاً یک الگوی خاص ایرانی است.

※ چرا؟

به نوعی می‌توان گفت سهام عدالت، تلفیقی از سایر الگوهای مشابه جهانی است. مثلاً محدودیتی که ما در خرید و فروش سهام اعمال کرده‌ایم، سنگاپوری‌ها و فرانسوی‌ها هم اجرا کرده‌اند. حتی فرانسوی‌ها برای کسانی که سهام خود را ننگه می‌داشتند مشوق‌ها و جایزه‌هایی در نظر گرفتند. امیدواریم در آینده سایر کشورها از طرح سهام عدالت ایران الگو بگیرند.

سود سالانه هر یک از شرکت‌های عرضه شده در سبد سهام عدالت متفاوت است، بنابراین سود کل در پایان هر سال مالی محاسبه و پنج درصد آن بابت اقساط سهام عدالت کسر و بقیه برای توزیع بین سهامداران به شرکت‌های تعاونی پرداخت می‌شود.

از همه روش‌های ترکیبی در واگذاری سهام دولتی استفاده خواهیم کرد. اتفاقاً تلاش کرده‌ایم روش‌های خصوصی‌سازی را متنوع‌تر سازیم تا از همه ابزارها برای خصوصی‌سازی استفاده کنیم.

هستیم شاید دولت‌های آینده برای نسل‌های آینده نیز چنین تصمیمی بگیرند.

※ آیا ارزیابی مشخصی از میزان اقبال مردم از سهام عدالت ارائه شده است؟ گروه‌ها و قشرهای مختلف، مکاتبات بسیاری با دولت و دبیرخانه سهام عدالت داشته‌اند و متقاضی دریافت سهام عدالت هستند.

※ منظوری نتایج کار است؟ این موضوع پس از پایان واگذاری‌ها مشخص می‌شود ولی در حال حاضر اشتیاق مردم بسیار بالاست.

※ مشمولان بعدی طرح چه زمانی مشخص می‌شوند؟ طبق برنامه زمان‌بندی اعلام می‌شود.

※ رئیس هیأت مدیره بورس به تازگی پیشنهاد کرده، امکان خرید و فروش سهام عدالت در تالارهای منطقه‌ای بورس فراهم شود...

اتفاقاً این پیشنهاد از طرف ما هم مطرح شده و به صورت غیررسمی با دکتر صالح‌آبادی در این باره مذاکره کرده‌ایم و پیشنهاد کرده‌ایم تا تابلوهای خاص سهام عدالت در تالارهای بورس ایجاد شود، تا خرید و فروش سهام عدالت از این طریق انجام شود ولی مشکل این است که هنوز در برخی مراکز استان‌ها تالارهای بورس، تأسیس نشده‌اند. بنابراین در صورت رفع مشکل چنین اقدامی از نظر ما هیچ منعی ندارد.

※ رسم شده، هر چند وقت یک‌بار مسئولان حوزه‌های مختلف خبر خوشی را اعلام می‌کنند، شما چه خبر خوشی در حوزه سهام عدالت دارید؟

※ برخی منتقدان می‌گویند دولت حتی برای سهام عدالت به اندازه کافی سهام در اختیار ندارد، حال شما ظاهر آبرنامه‌های مفصل‌تری برای خصوصی‌سازی تدارک دیده‌اید، اصلاً چقدر سهام برای واگذاری وجود دارد؟ افرادی که چنین بحثی را مطرح می‌کنند، حرف‌های غیرکارشناسی می‌زنند، داریبی شرکت‌های دولتی در حدود ۳۵۹ هزار میلیارد تومان است. حتی اگر قرار باشد به ۲۰ میلیون نفر، معادل دو میلیون تومان، سهام عدالت واگذار کنیم، رقم کل واگذاری‌ها در قالب سهام عدالت به ۴۰ هزار میلیارد تومان می‌رسد. که از رقم داریبی‌های دولتی بسیار کمتر است.

※ البته شما در این میان بدهی‌های شرکت‌های دولتی را محاسبه نکرده‌اید؟ حتی اگر فرض را بر این مینا قرار دهیم باز هم هیچ مشکلی نخواهیم داشت و علاوه بر آن می‌توانیم، واگذاری سهام دولتی را با روش‌های دیگر نیز ادامه دهیم.

※ آیا سهام عدالت فقط به نسل فعلی تعلق می‌گیرد؟ نسل‌های بعدی چه جایگاهی در این طرح دارند؟ سهام عدالت فعلاً برای یک افق دو ساله طراحی شده و خود به خود به نسل‌های آینده نمی‌رسد.

※ با توجه به آماری که شما از داریبی‌های دولتی ارائه دادید شاید تا پنج نسل دیگر هم بتوان سهام عدالت واگذار کرد؟

این موضوع به موفقیت طرح و سیاست دولت و نظام مربوط می‌شود البته با توجه به چشم‌انداز خوبی که برای این طرح متصور

برخی سعی دارند این طرح را با برنامه‌های اجرا شده در شرق اروپا و کوپن سهام مقایسه کنند، در حالی که مکانیزم سهام عدالت با روش واگذاری کوپن سهام در شرق اروپا بسیار متفاوت است.